

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhiepiscopale, Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Prietinii noștri slavi.

II.

(Dr. E. B.) Alungați de turci, Sârbii s'au străcurat în țeara noastră sub conducerea patriarhului dela Ipek și s'au așezat în Banat la finea secolului al 17-lea. Atunci se întâmplă, că împăratul Leopold prin diplomele cunoscute a pus întreaga populațiune și preoțime ortodoxă cu bisericile și mănăstirile sub jurisdicțiunea patriarhului *Arsenie Cernovici*. Astfel ajunse româniimea ortodoxă, discompusă prin unire, sub conducerea ierarhiei sârbești. În urma acestei jurisdicțiuni generale, Cernovici, precum și succesorii lui purtau titlul de „patriarhi ai națiunilor sârbe, române și rutene”.

Nisuița bisericii surori fu să-și întărească puterea cu ajutorul poporului nostru, slavizând preoțimea română și toate instituțiunile bisericești noastre. Sârbimea puțină ajunsese puternică și bogată cu ajutorul poporului nostru mare la număr.

Starea aceasta de lucruri ținu până la anul 1864. Atunci domnitorul la stăruințele căpeteniilor Românilor deșteptăți la conștiința națională, *Șaguna*, *Andrieu Mocsonyi* și *Vincentiu Babeș* — folosindu-se de dreptul său de maiestate se decise a reconstrui ierarhia cea veche a Românilor ortodoxi și prin rescriptul său preainalt emancipă Metropoliia noastră de cătră Sârbi.

După restabilirea constituției, legislațiunea inarticulă acest act preainalt în art. de lege IX. din 1868. Se constituiră și se arondară eparhiile Aradului și a Caransebeșului.

Biserica noastră națională își redobândi atunci cea mai mare parte a poporului, *averea însă rămasă în cea mai mare parte la Sârbi.*

Din fundațiunile comune școlare și bisericesti de multe-multe milioane abia ne-a succes să căpătăm câteva sute de mii și acestea cu mare greutate. Dar ne-am îndestulit și cu acestea, căci am fost bucuroși, că ne-a succes în fine a ne scăpa de tutela unei biserici străine.

Fondurile mari comune și toate mănăstirile — cu excepțiunea celei dela Bodrog, afară de aceea încă multe comune așa numite „mixte” au fost lăsate ierarhiei sârbești, lipsite de popor, rezervându-ni-se dreptul de invoială reciprocă și în urmă calea procesuală.

La anul 1871 le-a succes căpeteniilor noastre, în urma îndrumării preainalte să câștige congresul sârbesc de a lega cu noi împăcaciunea în principiu, alcătuiind așa numita „invoială”, care sancționează prin Maiestatea Sa — cuprindea pe hârtie — principiile despărțirii și a împărțirii averilor comune; chestia fondurilor și a mănăstirilor însă (despre care Sârbii nu voiau nici să audă) a lăsat-o și mai departe deschisă și neregulată.

Dar — lucru curios! — n'am putut câștiga pe calea împăcaciunii dela „frații” (?) noștri măcar o singură comună sau măcar un biet crucer, ci fiecare comună am fost constrânși a o elupta prin procese lungi, grele și scumpe!

Astfel cu ajutorul judecătorilor delegate de Maj. Sa am smuls din ghiarale Sârbilor comunele: Sat-Chinezul, Mehala, Ciacova, Sarafola, Sân-Miclăușul, Fenlacul, Marghita, Becicherecul-mic, Parța, Pojejena, Dobrița și Șușca, cu averea bisericească corăspunzătoare. Fabricul Timișoarei a fost singura comună pe care am pierdut-o de tot, iar comuna Homolița în parte. Pentru comuna Herniacova purtăm și acum

proces și în scurt timp această comună curat românească se va putea întoarce la sinul mamei sale. Acum mai pregătesc pași pe calea procesului Români din Panciova și din comuna Oreșăț.

Să nu crează însă cineva, că noi dispunem deja de întreg poporul nostru. Mai există încă multe comune, indeosebi în jurul Panciovei și Bisericeii-albe, unde Româniimea geme încă sub jugul Slavilor, neputându-se desbăiera din ghiarale lor!

Starea acestor comune ne dă tabloul unui paradox adevărat. În Ungaria, în mijlocul nisuițelor de maghiarisare, sârbimea decadentă apasă poporul nostru și spre rușinea libertății culturale asigurată în legea de naționalități, lipsește poporul român de liturgia și instrucțiunea în limba proprie, sârbizându-l atât în biserică, cât și în școală, sugrumându-i conștiința de rasă cu toate mijloacele iertate și neiertate.

Amărate scrisori de jalbă îmi sosesc zilnic despre aceste anomalii ce domnesc în comunele lăsate sub ierarhia fraților noștri Sârbi.

Așa d. e. în școala confesională din Herniacova copiii noștri sunt instruiți (nu doară în limba maghiară), ci exclusive în limba sârbească, iar sf. liturgie o săvârșește un paroh, care nu știe nici o boabă românește. Tot așa fac în celelalte comune rămase sub jurisdicțiunea lor.

Bieții noștri oameni se plâng în toate părțile la frunză și la iarbă, dar nime nu le ajută!

Am fost scris forurilor noastre bisericești, atrăgându-le atențiunea la aceste anomalii nesuportabile, cum se vede însă aceste sau nu apreciază îndestul importanța acestei

cauze, sau sunt ocupate cu lucruri mai importante.

Multe comune de pe teritoriul diecesei Vârșetului, văzând nepăsarea noastră și în lipsa oricărui ajutor s'au și lăpădat de noi, la ceace la locurile competente s'ar fi zis „dacă nu vreau să treacă la noi — ducă-se...!”

Astfel stau lucrurile în ținuturile unde soartea ne-a adus împreună cu Sârbii, unde cam 100.000 de suflete române stau să-și piardă limba și naționalitatea!

Vedem însă și alte anomalii.

În decursul veacului al 17-lea și al 18-lea indeosebi în urma persecuțiunilor turcești și a crudității Arnăuților, număratoase familii grecești și macedo-române au imigrat aici, ocupându-se cu comerțul în toate părțile țării noastre. Oameni foarte religioși, ori unde se așezau înălțau biserici și le înzestrau cu bogăție

Începând din Pesta aproape în toate orașele mai mari ale țării, existau și în parte mai există încă și astăzi astfel de biserici de legea răsăriteană, așa zise „grecești”, ajunse — ca și ale noastre — sub cărna patriarhului de la Carloveț, cari biserici și după anul 1868 și până în ziua de astăzi au rămas sub stăpânirea acestuia.

De atunci în multe locuri vița multor credincioși avuți — în cea mai mare parte de origine macedoniană, — s'a stâns cu totul, sau s'a sârbizat (d. e. în Semlin, Panciova, Neoplanta, Ciacova) ori s'a maghiarizat (ca d. e. în Eger, Mișcolț, Oradea-mare, H.-M.-Vásárhely, Szentes, etc.) În multe locuri, de. ex. în jurul capitalei, apoi dincolo de Dunăre (Győr, Strigoniu, Kecskemét, etc.) episcopul sârbesc, după închiderea bisericilor lipsite de credincioși, respective ierarhia sârbească

FOIȘOARĂ.

Nepotul răsfățat.

Farsă, în 5 acte, de A. Kotzebue.

După o traducere a lui Ioan Șt. Șuluțu, prelucrată de T. V. Păcățian.
(Fine.)

SCENA 6.

(Cei de sus, și un servitor comunal.)

Servitorul: (Salutând.) Am ordin să vă comunic, că astă noapte la oarele 12 s'a întâmplat un mare scandal la casa d-voastră.

Doamna Anica: (Aparte.) Ce? Și la primărie să știe?

Servitorul: La ușa grădinei d-voastre eră o trăsură, și la o mică depărtare un călăreț. Cineva a adus prin grădină o femeie și a așezat-o în trăsură, iar călărețul a fluerat, a luat-o la fugă, și trăsura în goană mare după el. Femeia strigă în gură mare.

Doamna Anica: Va să zică o răpire de femeie!

Maiorul: Oare cine să fi fost?

Servitorul: Din cei de față nime. Va fi fost una care nu e aici.

Maiorul: Doară nu Mărioara mea?

Iancu: Liniștește-te unchiule! Ea n'a fost.

Servitorul: Dela primărie s'a trimis o patrolă de patru oameni în urma fugarilor, toți călare. I-au ajuns și i-au adus îndărăt. Se află acum în curtea d-voastră.

Doamna Anica, Dora, Maiorul: (De odată.) Oare cine să fie?

Servitorul: Călărețul e domnișorul care eră în casă la d-voastră.

Doamna Anica: Domnul Costică?

Dora: Ticălosul de el!

Maiorul: Dar femeea? Cine e femeea?

Servitorul: Oamenii spun că doarme dusă în trăsură.

Doamna Anica: Nu poate fi decât Mărioara.

Dora: Dar eu am auzit pe Mărioara cântând des de dimineață prin casă!

Iancu: Nu, nu e Mărioara!

Doamna Anica: Atunci e madam Sofia!

Servitorul: Iată domnișorul! Poate vă va spune el. (Iese.)

SCENA 7.

(*Costică* intră, încunjurat de țărani înarmați cu furei de fer.)

Dora: Bine ai venit domnule Costică!

Doamna Anica: Mai ai obrazul să te arăți în fața noastră?

Costică: Ce să fac, dacă mă aduce stăpânirea cu puterea?

Iancu: Nu ți rușine? Să te prindă sătenii!

Costică: Erau prea slabi caii!

Doamna Anica: Spune-ne barem pe cine ai voit să răpești din casa noastră?

Costică: Pe d-șoara Mărioara!

Toți (afară de Iancu, mirați): Pe Mărioara!

Maiorul: Domnule! Bagă seamă ce vorbești, căți sucesc grumazul la moment!

Costică: Mai încet domnule! Răpirea s'a întâmplat cu invoirea fetei.

Doamna Anica: Se poate?

Dora: Uite, uite! Copila cea onestă și modestă!

Maiorul: Nu cred! Nu-i adevărat!

Iancu: Zic și eu, nu-i adevărat.

Costică: Cum? Te îndoiești și d-ta? Dar nu tocmai d-ta mi-ai dat o scrisoare dela Mărioara?

Maiorul: Unde e?

Costică: (O scoate.) Iată-o!

Maiorul: (O privește.) Asta nu-i scrisoarea ei!

Doamna Anica: Ba-i scrisoarea ei!

Dora: Mărioara a scris-o. Ii cunosc eu scrisoarea!

Iancu: Să ne înțelegem. Scrisoarea cu adevărat e a Mărioarei.

Maiorul: Nu să poate. Eu am o mulțime de scrisori dela Mărioara (le scoate din buzunar) și vă pot convinge că nu e scrisoarea ei.

Doamna Anica: Scrisorile d-tale sunt scrise de nepotul Iancu. E scrisoarea lui.

Maiorul: (Cătră Iancu.) E adevărat?

Iancu: Da, iubite unchiule, e adevărat.

Maiorul: Nu înțeleg nimica din ce-mi spuneți!

Iancu: Să te lămuresc unchiule. Mărioara îmi dădea totdeauna scrisorile ca să ți-le espedez. Eu, știind că unchiul duce lipsă mare de bani, le copiam, mai adaugam câte ceva, și puneam bani în ele, apoi le espedam. Așa s'au întâmplat lucrurile.

Maiorul: Stau ca încremenit.

Costică: Prin urmare, scrisoarea mea e dela d-șoara Mărioara.

Iancu: Da, însă și aceasta a fost să fie trimisă tatălui ei. Am folosit-o însă, pentru am ajunge scopul.

Costică: Pentru a face o glumă proastă cu mine.

Iancu: Dacă nu te superi -- da!

Costică: Minciună! Pe mine nu mă mai amăgești. Domnișoara Mărioara se află și acuma în trăsură. Și ca dovadă, că cu invoirea ei a fost răpită, vă comunic faptul,

a pus totodată mâna pe averea acestor biserici greco-române.

Tot astfel a purces cu multele fundațiuni bogate, întemeiate în mare parte de macedo-români spre scopuri bisericesti și filantropice.

Astfel era și fundațiunea *Trandafil* dela Neoplanta, care ne-a succedat după o luptă de mulți ani a o smulge din ghiarele sârbimeii fără de saț.

Astfel este și fundațiunea lui *Naum Bozda*, macedoromân de origine, fundațiune ce constă dintr-o casă de închiriat din Budapesta în preț de jumătate milion, manipulată cu excluderea noastră — numai de Sârbi, tot astfel sunt trei fundațiuni la *Timișoara*, după cari oftăm de zeci de ani, dar nu ne mișcăm nici degetul spre a le recăștiga. Am urgentat pe *Timișoreni*, ba și pe *Conzistoriul diecezan din Arad*, chiar și pe cel metropolitan, dar cauza e pusă „ad calendas graecas” prin unele hotărâri dilatorii, deși n'am întârziat a atrage atențiunea factorilor competenți asupra *prescripțiunii* ce intră în anul viitor și amenință validitatea drepturilor noastre confiscate.

Dacă am fi reclamat la timpul său aceste fonduri de milioane, n'ar trebui să se lupte biserica noastră cu sărăcia și n'ar trebui să ne spargem acum capul și să ne treacă crunte sudori, că de unde să luăm banii de lipsă pentru întregirea salariilor preoștes și ale învățătorilor noștri, căci din averea, parte adunată de înaintași de un sânge cu noi, parte dăruită de coreligionarii noștri spre ajutorarea celor de o credință cu dâșii — fără deosebire de naționalitate — milioane ne-ar sta la dispoziție! Și de sigur, precum am câștigat jumătate din fundațiunea macedoneanului *Ioan Trandafil*, — pe lângă împrejurări cu totul analoge — le-am câștiga și pe celelalte.

În ochii marelui politici naționale însă — aceste chestii sunt „lapalii” — bune numai să turbure prietenia cu frații noștri Sârbi, parcă n'am mai avea alte năcazuri. Continuăm deci prietenia de valoare problematică și ne înhăimăm la carul exploataților noștri seculari! Nu considerăm faptul, că singurul guvernul ungar și judecătorii ungare sunt forurile de unde putem aștepta sanarea relelor și prin ajutorul căroră putem smulge averile noastre confiscate din mâinile lacome ale

pretinilor noștri slavi, cari ne amenință mult mai mult interesele, ba chiar naționalitatea neamului nostru, decât acele legi de pe hârtie, prin cari se decretează învățarea limbei maghiare.

Programul social-creștinilor.

S'a făcut pomenire în ziarul nostru despre formarea unui nou partid politic maghiar, partidul social-creștin. Estragem, spre orientarea cetitorilor, din programul acestui partid părțile cari ne interesează. Punctul doi din program e de următorii cuprins:

„Fiindcă popoarele consolidate în națiuni iau parte la viața omenimei, ne alipim cu toată căldura inimii noastre de patria maghiară și cu superbă conștiință ne recunoaștem de fi ai patriei maghiare, nizuindu-ne din toate puterile, ca pacinica bunaînțelegere, iubirea creștinească, tratarea justă și sentimentul patriotic să lege împreună pe cetățenii de orice limbă ai patriei acesteia, ca astfel umăr la umăr, împreună să muncim pentru bunăstarea poporului nostru și pentru fericirea patriei noastre.

Muncind astfel cu credință, amăsurat tradițiilor naționale milenare, la ridicarea statului național, ne vom nizu de altă parte, ca să fie satisfăcute justele pretențiuni ale naționalităților din Ungaria, izvorite din particularitățile lor de rase, până la punctul unde pot ajunge în colisiune cu caracterul național al statului ungar. Mai ales ținem că e justă dorința, ca în ținuturile naționaliste, afară de limba maghiară, să se învețe și limba respectivei naționalități, ca astfel cei de limbă nemaghiară să-și câștige cunoștințele elementare în limba lor proprie, dar totodată să-și poată însuși, în interesul lor propriu, și limba oficială maghiară.

Dorim mai departe, ca în ținuturile naționaliste, să se învețe în școlile medii limbile respectivelor naționalități în mod facultativ, și ca la universitate încă să se înființeze catedre pe seama lor.

Aflăm de necesar, ca autoritățile publice și judecătorii să comunice cu fiecare cetățean care nu știe ungurește în limba sa proprie maternă, și în scopul acesta, în ținuturile locuite de naționalități, să fie aplicați astfel de funcționari, cari cunosc limba poporului, pentru ca să nu fie exploatată necunoașterea limbei maghiare din partea poporului de către organele lipsite de conștiință de ale autorităților, spre nemărginita pierdere a poporului.”

Notăm, că la constituire și alte partide au trecut în programul lor puncte

frumoase cu privire la naționalități, iar după ce s'au întărit, le-au dat uitării. Într-o vreme partidul kossuthist de astăzi de ex. reclama mai cu mare energie decât deputații naționaliști executarea legii de naționalități, — iar acum partidului acestuia îi pare mai rău, că legea aceea mai există pe — hârtie!

Adevărul și lumina sunt viața și puterea.

— Vorbire rostită în biserica din Crisicior la 16 Sept. v. 1907 de Dr. P. Oprea, director gimnazial în Brad.

Adeseori ne-a Ți chemat, Fraților, la sfințire de școală, concerte, teatre și întruniri sociale-culturale de ale dv., dar rare-ori ne-am înfățișat. Cu duhul totdeauna am fost între dv., căci duhul, — scânțea dumnezească, sboară peste văi și munți, codrii și câmpii; nu-l împedecă nimic. Puține ori însă cu trupul, cel din lut făcut; căci a-esta e legat de glie.

Azi am venit la Dv., Fraților, fără invitare. Nici n'am destăinuit o nimăru, decât tovarășului meu de cale, preotului-învățător M. Stoica, ieri; iar soției mele azi, la plecare. Am dat peste învățătorul Dv., în școală; tocmai așeza în rând pe fiitorii săi învățăcei, pentru a-i îndrepta la 9 oare la biserică. Pe Părintele îl aflam în altarul Domnului. Pregătia cele sfinte. L'am rugat, pe Părintele să mă privească ca pe un fiu sufletesc al său și să-mi dea voie să Vă descoper la sfârșitul liturghiei datorința, a cărei conștiință m'a condus în mijlocul dv. Și mi-a dat o.

Am început să grăiesc cu vorbe scoase din învățatura-poruncă: „*Mergeți, Fiilor, la frații din jurul vostru și propovăduiți adevărul și lățiți lumina, căci adevărul și lumina sunt viața și puterea*”, — pe care ni-a lăsat-o noaună, profesorilor din Brad, Marele Andreiu Baron de Șaguna. Înălțând fericitul înainte cu 36 ani, când gimnaziul din Brad, lumina Zarandului, apucat pe calea, ce singură duce la mântuire, că nu-l poate întregi la 8 clase, amăsurat legii fundamentale ce i-o asigurase la 1869; ținând samă de multe alte lipse culturale, obștești, mai arzătoare, când simțind, că acuși se va muta dintre cei muritori și astfel, va părăsi pe fii săi, pe cari i-a iubit mai mult decât pe sine însuși, scrisuni-a: „*Mergeți Fiilor la frații din jurul vostru!*” ... și altele.

Veacuri întregi, mii de ani, totdeauna până când va vecui gimnaziul român din Brad, cei din fruntea lui vor avea datorința sfântă să propovăduiască adevărul și să lățească lumina, — căci aceste sunt temelia ori cărei înaintări.

O familie întocmai ca și o împărăție și ori-ce societate poate deveni mare și tare, numai câtă vreme are drept temelie *adevărul și lumina*. Îndată ce lipsesc aceste, ori se olatină și întunecă, — întreagă societatea se destramă, se surpă, se cutropeste...

Martor e istoria, învățătoarea vieții, lumina adevărului!

Eată dar, Fraților, porunca sfântă, comoara prețioasă, ce ni-a lăsat moștenire

nouă, profesorilor din Brad, înțeleptul mitropolit, înainte de a se muta la viața cea neperitoare. Drept aceea suntem datori să propovăduim și lătim învățatura fraților din jurul nostru și întreg neamului românesc, mai vartos când biserica drept măritoare se află tocmai în ajunul serbării de 100 ani de când prevedința pusă să se nască acel Apostol mare în orașul Mișcolț, din în'na scumpei, iubitei noastre țări. Datori suntem să răspândim învățăturile Marelui Andrei și de azi încolo, după-ce în șirul de acuși 60 ani, de când și pentru noi s'au deschis școlile să ne putem lumina, trebuie să se fi întărit și în noi convingerea, că fără învățatura fără lumină, nu este mântuire. *Românul, de nu învață, din lume e perdut!*

Lumina, învățatura, fraților, e viața. Intunerecul neștiința e moartea. Nici firicelul de iară în crește în întunerec. În întunerec, în bezna, stăpânește moartea. Unde nu-i viață, nu-i lumină, nu-i adevăr: nu-i nimica, e moarte! Tot ce are viață, are putere; drept aceea fiecare vieteate trebuie să se razime pe lumină și adevăr. Aceste sunt temelia iubirei creștinești și a tuturor domniilor. Ele întrupează singuraticii în însoțiri, tovarășii și face din ei ziduri nebruite, stânci neclintite, cari fire-ar aruncate chiar și în adâncul mărilor fără fund, ori în vârtejul valurilor cutropitoare, pretutindenea dovedesc putere.

Deci: să ne luminăm și vom fi!

Glasul sfânt al fericitului nostru Părinte m'a îndreptat la dvoastră, fraților, ca dimpreună, toți fiii cei credincioși adunați în fața altarului să reprimim asupra celor pretrecute în siul nostru, în parohia Crisicior, în decursul unei vieți de om, de 30 ani și din faptele trecutului să scoatem învățături, cari să ne îndrepte cărările în viitor.

Sărbătorit-am fraților, împreună, înainte cu 9 ani sfințirea școlii dvoastre. Ați spesat pentru zidire 4800 cor. și alte sute pentru întocmirea și împodobirea ei. Dar nu v'ați căit, căci ea servește model, ca zidire. După ea și-au îndreptat planul și alte comune din frumosul Zarand. Model e însă și în ce privește sporiul întru învățatură, care treptat a deșteptat și întărit în dvoastră iubirea de cultură, biserică și neam.

Numărul dvoastre crește treptat. Acum sunteți 1076 suflete, cel puțin cu 35% mai mulți ca înainte cu 30 ani. Aveți 124 băeți obligați la școală pe a. 1907/8. Din acestia iată 66 (32 băeți și 34 băete) stau înaintea noastră, după chemarăm asupra-le prin gura vrednicului dvoastre preot, duhul înțelepciunii, să le lumineze mințile și să zidească în ei înimă curată. Vre-o 20 cercetează — cum am înțeles — școala germană-maghiară a „Societății 12 apostoli din Ruda” dela Gura-Barzii, 8 inși s'au înscris în clasa I. gimn. în Brad, câțiva au intrat ca învățăcei pe la prăvălii și măestrii în Crisicior și Brad. Astfel din Crisicior aproape toți băeții au plecat pe calea învățaturii, care conduce la bunăstare și fericire. Numai puțini sunt, dacă sunt, cari cu vâeratul, că-s săraci, în-

că s'a purtat foarte liniștită în trăsură. A dormit într'una și doarme și acuma.

Iancu: Ei, adu-o încoace din trăsură, ca să o vedem!
Doamna Anica: Da, să vină, s'o vedem. Mergeți oameni buni și o aduceți. (Țăranii ies.)

Costică: Vă spun pe onoarea mea, că e domnișoara Mărioara.

Doamna Anica: Sigur că d-l Costică are dreptate.
Dora: Dar cine și poate să fie alta?
Măiorul: Nu înțeleg nimica din caosul acesta.
Iancu: Puțină răbdare unchiule, că acum să descurcă uerurile.

SCENA 8.

Mărioara: (iese din odăca ei.) Ce se întâmplă aici? Atăta zgomot, și nu știam să-mi dau seamă că pentruce...

Toți: (Mirați.) Mărioara?
Iancu: Da, Mărioara. Nu vă spuneam?
Mărioara: De ce vă mirați văzându-mă?
Doamna Anica: Nu tu ai fost în trăsură?
Dora: Nu pe tine te-au furat astă noapte?
Costică: Nu d-ta ai adormit în trăsură?
Măiorul: Nu tu ai scris scrisorile acestea?
Iancu: Liniște! Incetați cu întrebările, că tocmai acum urcă treptele gentila necunoscută. O să vedem cine e dumneai.

SCENA 9.

Somnulescu (în mantaua neagră a muerii, cu căiță și cu vâl. Țăranii îl bagă în sală, apoi să retrag).

Iancu: Eată Elena, pe care a răpit-o Paris.
Doamna Anica: Asta e?
Dora: Sigur vre-o servitoare din casă!
Costică: (Năcăjit.) Fost-am eu orb, ori ce dracu s'a putut întâmpla cu mine?
Doamna Anica: Uite, uite! D'apoi că asta e căița mea!

Măiorul: (Cu gentileță.) Frumoasă necunoscută, permite-mi să-ți ridic nițel vâlul...

Dora: Care-ți acopere grațiile!
Costică: Cine sunteți, doamnă?
Iancu: Ori domnișoară!
Măiorul: Nu poate vorbi biata femeie de frică. (Somnulescu se apropie încet, până ajunge la mijlocul scenei.)
Dora: Poatecă i-au astupat gura și de aceea nu poate vorbi. Să vedem! (Ridică vâlul și speriată.) Vai de mine, e tata!

Doamna Anica: Bărbatul meu?
Măiorul: Fratele meu?
Mărioara: Unchiul meu?
Costică: D-l Somnulescu?
Iancu: (Incet către Mărioara.) Iți place? E opera mea!
Mărioara: Ștregariule!
Doamna Anica: Pentru numele lui Dumnezeu, domnule Timotei Sebastian Somnulescu. Dar asta ce înseamnă?
Somnulescu: Ce dracu se însemne decât o ștregărie.
Doamna Anica: Și de ce-ai făcut-o?
Somnulescu: Din dragoste către tine. Ca să împedec să fi tu răpită.

Doamna Anica: Eu?
Somnulescu: Da, tu. Pentrucă așa eră croit planul. Întreabă numai pe Iancu!
Doamna Anica: Iar mișelul ăsta mi-a făcut-o!
Somnulescu: Dar de astădată crede-mă că e nevinovat. Nu te-am auzit eu strigând, când eră să te răpească?
Doamna Anica: N'am strigat eu, Dora a strigat.
Dora: Mă rog de iertare. Și mama a strigat. Ea a strigat mai tare!
Măiorul: Și de ce ați strigat?
Doamna Anica: Întrebați pe ștregariul acesta de Iancu, pe care nu-l mai țin nici un minut în casa mea. Auzi ne-

poate! Insoară-te, ia pe Mărioara și pleacă din casa mea. Aici să nu te mai văd. (Iese.)

Iancu: Bine, iau pe Mărioara și plec! (O trage de mână.)
Mărioara: Ai nebunit?

Iancu: Te mai împotrivesți? Drag mă ai, asta o știu. Mireasa mea ești, tată-l tău și-a dat învoirea. Pe sară deci vom sârba logodna și mâne cununia. Și acum adio unchiule! Iartă-mi glumele și ștregăriile. Adio mătușă, și adio verișoară Dora. Mi-am ajuns scopul și nu vă voi mai incomodă în viitor. Iubito! (cătră Mărioara) să mergem, să mergem, dar unde? În grajdul vacilor, ba nu... în foisorul din grădină, căci e aerul mai curat! (Ies ambii.)

Măiorul: Mă duc după ei, că ștregariul e în stare să fugă cu fata ziua la amiaz! (Iese.)

Dora: Domnule Costică! După cele întâmplate vei înțelege că loc pentru d-ta numai este în casa aceasta! (Pleacă.)

Costică: Păcat! Și-mi suridea atât de frumos viitorul. Dar mai am și eu un cuvânt, d-le Somnulescu! Pentru înșula ce mi s'a făcut în casa d-tale cer satisfacție. Trebuie să te bați cu mine în duel.

Somnulescu: Eu nu mă știu bate în duel, dar Ți recomand pe fratele meu, care-ți stă sigur la dispoziție.

Costică: Deocamdată plec la oraș, unde am afaceri urgente. Isprăvindule voi veni iarăși, și atunci vai de cei ce-mi vor cădea în mână. Să tremurați toți de răzbunarea mea! (Pleacă grăbit.)

Somnulescu: Poftim. Întâi mă răpește și fuge cu mine, iar acum ar vrea să se dueleze cu mine, ca să mă omoară! Dar bine c'a plecat. S'au dus și ceilalți. Furtuna s'a așezat, atmosfera e curată, sunt singur, acum pot să mă odihnesc în pace... Nu mă conturbă nime. (Trage două scaune în mijlocul scenei și să culcă, strigând publicului.) Noapte bună! Mergeți și faceți ca și mine!

(Cortina cade.)

